

УПУТСТВО

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2024. ГОДИНИ

САДРЖАЈ

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ	1
1.1. ПОЈМОВИ 1	
1.2. СКРАЋЕНИЦЕ	1
2. УВОД 2	
2.1. АНАЛИЗА ИЗВОЗНИХ ПЕРФОРМАНСИ ПЕРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ У РС У 2024. ГОДИНИ	2
3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ	4
3.1. ПРАВНИ ОКВИР	4
3.2. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	5
3.2.1. Општи циљ.....	5
3.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати.....	5
3.2.3. Индикатори Програма.....	5
3.3. РАСПОЛОЖИВА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА	5
3.4. ПРЕДМЕТ ФИНАНСИРАЊА	6
3.5. ТРАЈАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	6
4. УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ	6
4.1. Општи услови:.....	6
4.2. Посебни услови.....	7
5. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	8
5.1. МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И АКТИВНОСТИ	8
5.2. КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЕКСТЕРНОГ ПРУЖАОЦА УСЛУГА (КОНСУЛТАНТА).....	10
5.3. ОПРАВДАНИ ТРОШКОВИ	10
6. ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПРИЈАВУ НА ПРОГРАМ	11
6.1. ОБАВЕЗНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	11
6.2. ДОДАТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА (КОЈА НИЈЕ УСЛОВ ЗА УЧЕШЋЕ)	12
7. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА	12
7.1. ПРИПРЕМА И ОБЈАВЉИВАЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА	12
7.2. ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ	12
7.3. ПОСТУПАК ПРЕГЛЕДА, ОЦЕЊИВАЊА И РАНГИРАЊА ПРИЈАВА	12
7.4. ПОСТУПАК ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ	13
7.5. ОБЛАСТИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ	13
7.6. ПОСТУПАК ДИЈАГНОСТИКЕ ИЗВОЗНИХ СПОСОБНОСТИ.....	13
7.7. РЕШЕЊЕ О ОДОБРАВАЊУ МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈА	14
7.8. ПЛАН УНАПРЕЂЕЊА	14
7.9. ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ДОДЕЛИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	15
7.10. ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ ПЛАНА УНАПРЕЂЕЊА И РЕАЛИЗАЦИЈА ПОСТУПКА ИСПЛАТЕ	15
8. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	15
8.1. КОНТРОЛА ИЗВРШЕЊА УГОВОРНИХ ОБАВЕЗА И СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА УНАПРЕЂЕЊА	16
8.2. ИЗВЕШТАВАЊЕ	16
8.3. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТ.....	16
8.4. ОДУСТАНАК.....	16
9. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО УПУТСТВА	16
10. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1. Појмови

Пријава	Скуп свих образаца и докумената дефинисаних овим упутством који се подносе ради пријаве на Програм
Подносилац Пријаве	Микро, мало или средње привредно друштво регистровано у Републици Србији које се пријавило на Јавни позив
Учесник	Подносилац пријаве који је благовремено поднео потпуну и допуштenu пријаву и стекао право на учешће у Програму на основу утврђене методологије за оцењивање и рангирање
Корисник	Учесник са којим је након спроведене фазе дијагностике извозних способности Агенција закључила Уговор о додели бесповратних средстава
Дијагностика извозних способности	Процес евалуације извозних способности
План унапређења	Документ који дефинише одобрене мере интервенције и трошкове за реализацију активности, усмерених на унапређење извозних способности
Циљано тржиште	Тржиште једне или више држава на које се планира пласирање или увећање пласмана производа или групе производа
Портал Агенције	Платформа која омогућава подношење Пријава и прилагање тражене документације за различите фазе Програма

1.2. Скраћенице

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2024. години	Програм
Упутство за спровођење Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2024. години	Упутство
Јавни позив за учешће у Програму подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2024. години	Јавни позив
Република Србија	РС
Развојна агенција Србије	Агенција
Акредитационо тело Србије	АТС
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Народна банка Србије	НБС
Порез на додату вредност	ПДВ
Званична валута Републике Србије	РСД

2. УВОД

У складу са стратешким оквиром РС, Агенција већ неколико година успешно спроводи Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза. Овај програм се спроводи континуирано, са циљем постизања стратешких приоритета дефинисаних у следећим документима:

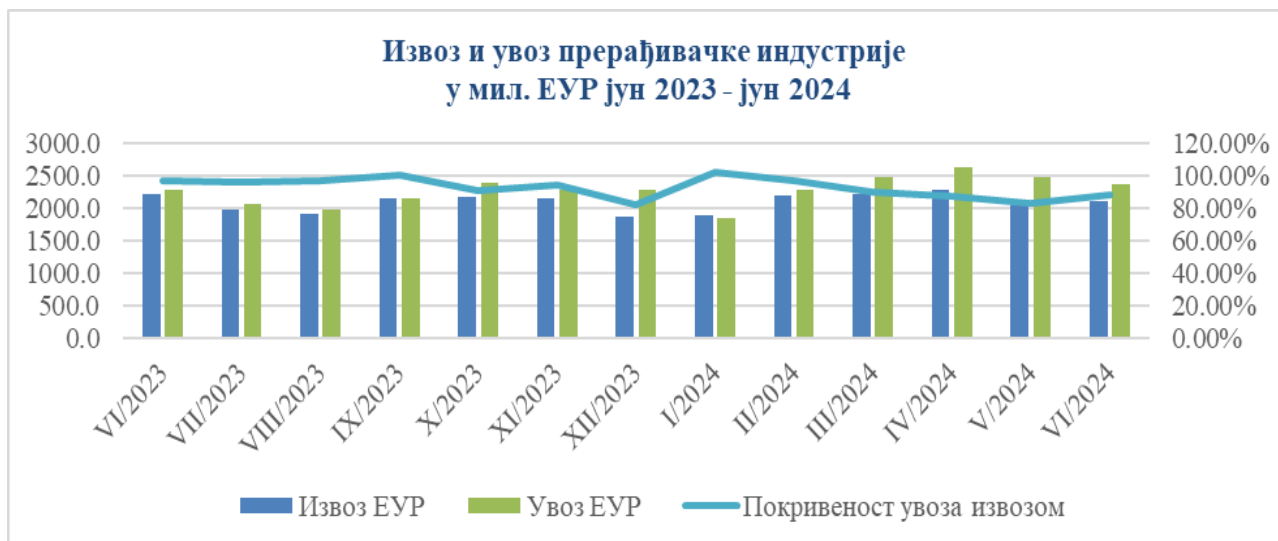
- **Стратегији индустријске политике РС за период 2021-2030. године**, посебно кроз унапређење технолошке структуре извоза;
- **Стратегији паметне специјализације у РС за период 2020-2027. године**, кроз интернационализацију привреде и интеграцију у регионалне и глобалне ланце вредности;
- **Стратегији развоја малих и средњих предузећа за период 2023-2027. године**, са посебним фокусом на побољшање конкурентности и иновација у сектору МСП.

Како би се осигурала максимална ефикасност у остварењу ових циљева, спроведене су детаљне анализе привредних кретања, ризика и поремећаја на међународном тржишту. Ове анализе укључују и свеобухватан преглед спољнотрговинске размене у сектору прерађивачке индустрије за период јануар-јун 2024. године, у поређењу са истим периодом претходне године. Резултати ових анализа омогућили су прилагођавање Програма како би боље одговорио на изазове и искористио постојеће могућности за раст извоза.

2.1. Анализа извозних перформанси прерађивачке индустрије у РС у 2024. години

Укупна спољнотрговинска робна размена РС за период јануар-јун 2024. године износила је **33.489,1** милиона евра, што представља раст од 0,7% у односу на исти период претходне године. Овај благ раст указује на релативну стабилност тржишта, упркос глобалним економским изазовима и поремећајима у ланцима снабдевања.

Извоз робе је достигао вредност од **14.603,9** милиона евра, са минималним растом од 0,1%. Међутим, извоз у сектору прерађивачке индустрије забележио је позитиван тренд, достигавши **12,7** милијарди евра, што представља раст од 2,4% у односу на исти период претходне године. Ови подаци указују на то да прерађивачка индустрија игра кључну улогу у извозној стратегији Србије и представља сектор са највећим потенцијалом за даљи раст.

Покривеност увоза извозом у прерађивачкој индустрији износила је 89,1%, што је смањење у односу на исти период претходне године када је покривеност била 93,7%. Овај пад покривености увоза извозом указује на повећане изазове у конкуренцији и потребу за додатним мерама за побољшање продуктивности и ефикасности.

(Извор: РЗС, обрада РАС)

Највећи допринос у извозу у прерађивачкој индустрији у првих шест месеци текуће године дале су производња електричне опреме, моторних возила и приколица, прехранбених производа, производња метала, гуме и пластике, хемикалија и хемијских производа, машина и опреме, металних производа, одевних предмета и друге области из класификације делатности по производном принципу приказане у следећој табели:

Извоз јануар-јун	Извоз I-VI 2023	Извоз I-VI 2024	Индекс	Удео у укупном извозу у % 2024
Укупан извоз РС јануар-јун	14.593,5	14.603,9	100,1	100,0
Прерађивачка индустрија	12.425,0	12.723,5	102,4	87,1
Производња електричне опреме	1.592,0	1.569,7	98,6	10,7
Производња моторних возила и приколица	1.460,4	1.443,7	98,9	9,9
Производња прехранбених производа	1.344,6	1.335,0	99,3	9,1
Производња основних метала	889,1	1.290,1	145,1	8,8
Производња производа од гуме и пластике	1.180,3	1.133,5	96,0	7,8
Производња непоменутих машина и опреме	1.011,5	878,5	86,9	6,0
Производња хемикалија и хемијских производа	841,9	774,2	92,0	5,3
Производња металних производа, осим машина	698,4	751,5	107,6	5,1
Производња одевних предмета	418,8	376,7	89,9	2,6
Производња намештаја	392,3	376,6	96,0	2,6
Производња осталих саобраћајних средстава	245,1	354,0	144,4	2,4
Производња папира и производа од папира	333,2	335,8	100,8	2,3
Производња рачунара, електронских и оптичких производа	240,7	317,4	131,9	2,2
Производња дуванских производа	248,4	267,8	107,8	1,8
Производња коже и предмета од коже	274,1	260,7	95,1	1,8
Производња пића	227,9	235,5	103,3	1,6
Производња основних фармацеутских производа и препарата	211,2	218,4	103,4	1,5
Производња кокса и деривата нафте	203,8	198,9	97,6	1,4
Производња производа од неметалних минерала	177,1	174,3	98,4	1,2

Прерада дрвета и производи од дрвета, осим намештаја	171,6	160,1	93,3	1,1
Производња текстила	147,7	140,8	95,3	1,0
Остале прерађивачке делатности	115,0	130,2	113,2	0,9
Штампање и умножавање аудио и видео записа	0,2	0,2	95,8	0,0

(Извор: РЗС)

Закључак

На основу анализе спољнотрговинских података и перформанси прерађивачке индустрије у РС за прву половину 2024. године, јасно је да прерађивачка индустрија наставља да игра кључну улогу у извозној стратегији земље. Упркос благом расту укупног извоза и стабилности тржишта, забележен је пад покривености увоза извозом у прерађивачкој индустрији, што указује на потребу за додатним мерама усмеравања и подршке.

Да би се осигурао континуиран напредак и максимизирао потенцијал домаћих малих и средњих предузећа (МСП) у овом сектору, неопходно је усредсредити се на унапређење технолошке сложености производа и повећање додате вредности. Развој производа који одликује висока технолошка сложеност не само да ће побољшати конкурентност на глобалном тржишту, већ ће такође допринети дугорочном привредном расту и унапређењу репутације Србије као лидера у региону.

Наставак и интензивирање ових активности, кроз циљане мере и подршку, кључни су за постизање стратегијских приоритета и унапређење позиције РС на међународном тржишту.

3. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Агенција се креирањем Програма определила да подржи унапређење извозних способности домаћих привредних друштава, унапређење њихове конкурентности и оптимизацију постојећих производних капацитета, како би се повећао приход од извоза, уравнотежио платни биланс и побољшао углед РС у међународној пословној заједници.

Идеја овог програма је да имплементацијом предвиђених активности, допринесе унапређењу извозних способности и конкурентности домаће привреде, имајући у виду тржишне параметре и неусклађености које оптерећују убрзани раст извозних способности домаће привреде, као и могућности које се пружају за увећавање пласмана производа домаће индустрије на перспективним тржиштима.

Програм укључује анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних корисника, спровођење дијагностике извозних способности и пружање подршке корисницима у циљаном подизању њихових извозних способности.

3.1. Правни оквир

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС”, бр. 18/2005, 81/2005 - испр. и 47/2018), Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о привредним друштвима („Сл. Гласник РС“, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. Закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021), Закон о

рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 73/2019 и 44/2021 - др. закон), Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС“ бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014 и 23/2021 – др. уредбе, 62/2021- др. уредбе, 99/2021 - др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба); Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Сл. гласник РС“ бр. 23/2021); Годишњи програм рада Агенције за 2024. годину.

3.2. Циљеви Програма

3.2.1. Општи циљ

Циљ Програма је унапређење извозних способности привредних друштава.

3.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

Специфични циљеви и очекивани резултати:

- Подизање вредности домаће компоненте у извозним производима;
- Интеграција ланаца вредности;
- Подизање вредности и квалитета извозних производа;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;
- Повећање продаје домаћих производа на иностраним тржиштима;
- Препознавање домаћих производа као производа веће додате вредности.

3.2.3. Индикатори Програма

Током периода праћења ефеката Програма, пратиће се следећи индикатори:

- Број нових производа који се извозе на инострана тржишта;
- Број нових тржишта на која се пласирају производи;
- Број уговора које су корисници склопили са иностраним купцима;
- Процент корисника са растом пословних прихода изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма;
- Процент корисника са растом извоза изнад 20% у односу на годину пре имплементације Програма.

3.3. Расположена финансијска средства

За реализацију овог програма опредељен је буџет у износу од **150.000.000,00 РСД**.

Средства се додељују Кориснику у складу са одредбама Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) (у даљем тексту: „Уредба“), као и осталим прописима којима се уређују додела и контрола државне помоћи. Чланом 4. Уредбе прописано је да износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику, од стране било ког даваоца, не сме прећи 23.000.000,00 РСД у било ком периоду у току три узастопне фискалне године, док је чланом 5. исте Уредбе прописано да се *de minimis* помоћ сматра додељеном у тренутку када је учесник на тржишту стекао законско право на примање помоћи. Члан 3. став 2. Уредбе дефинише корисника *de minimis* државне помоћи као учесника на тржишту који обавља економску делатност, док члан 6. став 1. описује међусобне односе између учесника, укључујући ситуације контроле и доминантног утицаја, те утврђује да учесници повезани овим односима, путем других учесника, такође представљају једног учесника на тржишту.

3.4. Предмет финансирања

Програмом се финансирају активности у оквиру дефинисаних мера интервенције усмерених на унапређење извозних способности.

Бесповратна средства могу се доделити за финансирање оправданих трошкова који су повезани с реализацијом активности у оквиру **најмање две различите мере интервенције**. Подносилац пријаве мора аплицирати и успешно реализовати активности у оквиру најмање две различите мере интервенције да би био у могућности да добије средства.

Расположива средства биће уговорена појединачно, уз доделу државне помоћи у укупном износу који не може премашити **10.000.000,00 РСД**.

Мере интервенције и активности за које Подносилац пријаве може аплицирати наведене су у тачки 5.1. овог Упутства.

3.5. Трајање јавног позива

Јавни позив ће бити објављен **28. новембра 2024. године и трајаће 60 дана, односно до 27. јануара 2025. године**.

4. УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ

Право на учешће у Програму има Подносилац пријаве који кумулативно испуњава следеће опште и посебне услове.

4.1. Општи услови:

1. да је у тренутку подношења пријаве уписан у одговарајући регистар привредних друштва, као и да је регистрован у АПР најкасније до 1. јануара 2021. године;
2. да је учешће капитала у јавној својини испод прописаног прага значајног учешћа у смислу закона којим се уређују привредна друштва;
3. да је измирио доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да није у тешкоћама у складу са правилима за доделу државне помоћи¹;
5. да није повезан са купцем или потенцијалним купцем смислу закона којим се уређују привредна друштва, изузев уколико су повезана правна лица, односно купци или потенцијални купци основани ради обављања послова дистрибуције на циљаном тржишту.

Подносилац пријаве који је учествовао у претходним Програмима подршке привредним друштвима за промоцију извоза може се пријавити и за учешће у овом Програму, под условом да је имплементирао све мере интервенције из претходног Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза, односно ако су му верификоване завршене активности и исплаћена одобрена средства.

Уколико се Подносилац пријаве пријављује за следеће мере интервенције из тачке 5.1. овог Упутства, наведени услови морају бити испоштовани:

- мера интервенције „Консултантска подршка за потребе креирања развојне стратегије позиционирања на циљаном тржишту“ - не може се пријавити за исто циљано тржиште као у претходним Програмима подршке привредним друштвима за промоцију извоза;

¹ Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, број 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014, 23/2021 - др. Уредбе 62/2021 – др. Уредбе и 99/2021 – др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба)

- мера интервенције „Консултантска подршка за активности извозног маркетинга“ - могу се одобрити исте активности, али за различита циљана тржишта, као и различите активности за иста циљана тржишта у односу на претходне Програме подршке привредним друштвима за промоцију извоза.

4.2. Посебни услови

Технички капацитет:

1. Подносилац пријаве мора имати важећи сертификат система управљања квалитетом ISO 9001 или важећи сертификат стандарда који укључује захтеве система управљања квалитетом ISO 9001.
У случају да се Подносилац пријаве бави производњом прехранбених производа или пића, мора имати важећи сертификат система безбедности хране HACCP или сертификат стандарда који укључује систем за безбедност хране HACCP.

Пословни капацитети:

1. да се бави производњом или прерадом у оквиру следећих производних делатности: производња прехранбених производа (осим примарне пољопривредне производње, конзервисања свежег воћа, језграстог воћа или поврћа, меса, живине и рибљих производа замрзавањем, као и производња нарезаног и очишћеног воћа и кланице), производња пића (изузев минералне и остале флаширане воде), производња металних производа осим машина и уређаја (осим производње оружја и муниције), производња електричне опреме, производња рачунара, електронских и оптичких производа, производња непоменутих машина и непоменуте опреме, производња моторних возила, приколица и полуприколица, производња осталих саобраћајних средстава, производња производа од гуме и пластике, производња пестицида и хемикалија за пољопривреду, производња боја, лакова, графичких боја и китова, производња детерџената, сапуна и других средстава за чишћење, полирање, парфема и тоалетних препарата, производња намештаја, производња одевних предмета, као и производња коже и предмета од коже.
2. да се бави производњом или прерадом и то:
 - производњом финалних производа који су намењени крајњим потрошачима;
 - или производњом компоненти производа који се у неизмењеном облику интегришу у готове производе који су намењени крајњим потрошачима.

Кадровски капацитети:

1. да има минимум 10 запослених лица у радном односу, на дан објављивања Јавног позива, према евиденцији ЦРОСО.

Финансијски капацитети:

1. да је у 2023. пословној години остварио приход од продаје производа и услуга у износу не мањем од 35.000.000,00 динара (посматра се позиција Биланса успеха АОП 1005 - Приход од продаје производа и услуга);
2. да је у 2023. пословној години удео прихода од продаје производа и услуга у укупном приходу од продаје већи или једнак 50%. (овај удео се израчунава применом следеће формуле: АОП 1005 - Приход од продаје производа и услуга /

(АОП 1002 - Приход од продаје робе + АОП 1005 - Приход од продаје производа и услуга));

3. да је у 2023. пословној години остварио приход од извоза производа и услуга у износу не мањем од 12.000.000,00 динара (посматра се позиција Биланса успеха АОП 1007 Приход од продаје производа и услуга на иностраном тржишту);
4. да вредност основних средстава на дан 31.12.2023. године није мања од 35.000.000,00 динара (овај удео се обрачунава као разлика позиција АОП 0009 (Некретнине, постројења и опрема) и АОП 0012 (Инвестициона некретнина) у билансу стања);
5. да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, стечајни поступак, поступак реорганизације или поступак ликвидације.

5. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

5.1. Мере интервенције и активности

Овим програмом подржава се финансирање оправданих трошкова насталих у спровођењу активности у оквиру следећих мера интервенција:

1. Мера интервенције: Консултантска подршка за потребе креирања развојне стратегије позиционирања на циљаном тржишту

Овом мером интервенције одобравају се бесповратна средства за ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) који ће бити задужен за спровођење детаљне анализе циљаног тржишта, анализе конкуренције, формулисања препорука за улазак на тржиште, израду стратегије уласка и позиционирања и израду акционог плана и временског оквира.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 1.000.000,00 РСД.

2. Мера интервенције: Консултантска подршка за активности извозног маркетинга

Овом мером интервенција одобравају се бесповратна средства за следеће активности:

- 2.1 **Израда маркетинг плана:** која подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) у циљу креирања дугорочног или средњорочног маркетинг плана за циљано тржиште;
- 2.2 **Развој и примена стратегије за дигитални маркетинг:** која подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) за развој и примену стратегије дигиталног маркетинга, укључујући SEO (оптимизација за претраживаче), PPC (плаћени огласи) и стратегије на друштвеним мрежама, како би се побољшала видљивост и привукли нови купци на циљаним тржиштима.
- 2.3 **Израда идејног решења/ нацрта дизајна и редизајна једног или више производа, паковања и амбалаже ради прилагођавања захтевима циљаног тржишта:** која подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта) у циљу разраде идеје и концептуализације, дизајна и развоја брошура и комуникационих материјала (дизајнирање брошура, етикета и других комуникационих материјала који ће помоћи у представљању производа) постојећих или нових производа, паковања или амбалаже;

2.4 Прилагођавање web странице продаји на циљаном тржишту, од стране екстерног пружаоца услуга (консултанта) или куповина нове платформе намењене електронској трговини, а која је прилагођена потребама Корисника.

Бесповратна средства могу се доделити до 60% од вредности оправданих трошкова по активности, у износу до 1.000.000,00 РСД, а до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 2.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције.

3. Мера интервенције: Улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом

Овом мером интервенција одобравају се бесповратна средства за следеће активности:

- 3.1 Стицање атеста, хомологација, сертификација/ресертификација/аудит производа и производних процеса** потребних за пласман производа на циљано тржиште;
- 3.2 Улиставања једног или више производа у трговинске ланце на циљано тржиште;**
- 3.3 Улиставања једног или више производа на глобалне *online* продавнице** (примера ради Amazon.com) или специјализоване *online* продавнице за циљано тржиште које су признате у међународној пословној заједници;
- 3.4 Имплементација међународно признатих стандарда за унапређење пословања и одрживост** (пријава на ову активност подразумева и пријаву за стицање сертификата из тачке 3.1.)

Бесповратна средства могу се доделити до 50% од вредности оправданих трошкова по активности, у износу до 1.000.000,00 РСД, а до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 2.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције.

4. Мера интервенције: Консултантска подршка за унапређење извозних способности

Овом мером интервенција одобравају се бесповратна средства ради спровођења једне или више обука, од стране екстерног пружаоца услуга (консултанста), у циљу стицања знања у вези са продајом на иностраном тржишту.

Бесповратна средства могу се доделити до 50% од вредности оправданих трошкова, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 1.000.000,00 РСД.

5. Мера интервенције: Самостално излагање на једном или више међународних сајмова

Овом мером интервенција одобравају се бесповратна средства за самостално излагање на једном или више међународних сајмова из предметне области од значаја за промоцију извоза на циљаном тржишту, који се одржавају ван граница РС, а што обухвата трошкове закупа простора, дизајна и израде штанда, опремања штанда, и то искључиво трошкова најма потребне опреме и намештаја, трошкове пратећих услуга (услуге снабдевања струјом и водом, услуге снабдевања интернетом, обавезна уписнина или котизација и других трошкова у вези са изградом и опремањем штанда) и трошкове транспорта узорака и/или делова штанда

Бесповратна средства могу се доделити до 50% од вредности оправданих трошкова, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 3.000.000,00 РСД.

6. Унапређење производних способности

Овом мером интервенција одобравају се бесповратна средства за кумулативно спровођење следећих активности (обе активности у оквиру ове мере морају бити пријављене истовремено):

6.1. Анализа производних капацитета која обухвата процену тренутног стања производних капацитета, утврђивање искоришћености постојеће производне опреме и процену оправданости набавке предметне опреме у односу на захтеве циљаног тржишта (ова анализа може бити спроведена унутар организације или се могу ангажовати екстерни пружаоци услуга (консултант), у зависности од потреба);

6.2. Набавка опреме, до три године старости рачунајући до тренутка објављивања Јавног позива, у циљу повећања производног капацитета, оптимизације и унапређења производних процеса у складу са захтевима купаца на циљаном тржишту.

Бесповратна средства могу се доделити до 40% од вредности оправданих трошкова по активности, до максималног износа учешћа бесповратних средстава од 5.000.000,00 РСД на нивоу целе мере интервенције.

5.2. Квалификације екстерног пружаоца услуга (консултанта)

Приликом ангажовања екстерног пружаоца услуга (консултанта) предвиђају се следеће смернице:

- Најмање 7 година искуства у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 године искуства у имплементацији пројеката у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 пројеката чијом имплементацијом је руководио у предметној области за коју се ангажује;
- Правно лице или предузетник које се ангажује за пружање консултантских услуга не може бележити нето губитак у 2023. години;
- Потребно је да правно лице или предузетник, који се ангажује за пружање консултантских услуга, у претходне две обрачунске године (2022. и 2023. година) остварује пословни приход најмање пет пута већи од вредности предметне услуге за коју се ангажује, посматрајући збирно обе године.

5.3. Оправдани трошкови

Оправдани трошкови у смислу овог Програма су издаци настали по основу реализације активности у оквиру подржаних мера интервенција за које се одобравају и исплаћују бесповратна средства, а који испуњавају следеће услове:

1. да су настали најраније на дан подношења Пријаве, осим код мере интервенција под редним бројем 5. „Самостално излагање на једном или више међународних сајмова” где су оправдани и издаци настали пре дана подношења Пријаве, али само уколико се односе на међународни сајам који ће бити одржан након дана подношења Пријаве;
2. да за исте оправдане трошкове није додељена државна помоћ;
3. да су директно повезани са активностима подржаним Програмом;

4. да су наведени у Плану унапређења.

Оправдани трошкови су издаци реализованих активности без урачунатог ПДВ, за које се одобравају бесповратна средства.

Корисник је дужан да уговоре закључује са трећим лицима која нису повезана лица са Корисником. Под повезаним лицима подразумевају се правна лица која су повезана са Корисником, као и правна и физичка лица повезана са законским заступником Корисника у складу са законом који регулише привредна друштва.

Под оправданим трошковима се ни у ком случају не могу подразумевати: трошкови гаранција, полиса осигурања, камате, курсне разлике, царински и административни трошкови, трошкови принудне наплате, путни трошкови и трошкови смештаја запослених код Корисника и консултаната, трошкови куповине намештаја, инвентара и технике којима се опрема штанд на међународним сајмовима, трошкови производње амбалаже или етикета, као ни трошкови израде штампаног и другог промотивног материјала.

Уколико су оправдани трошкови у понуди или фактури изражени у иностраној валути, биће признати у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан издавања тог документа. Ако је издатак везан за активност већ плаћен са банкарског рачуна Корисника у девизама, износ ће се признати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања. Уколико у току реализације уговора о додели бесповратних средстава дође до промене курса или смањења износа оправданих трошкова у односу на оне дефинисане овим уговором, Агенција ће извршити рефундацију у складу са новим, нижим износом трошкова које је Корисник стварно сносио. У случају повећања оправданих трошкова током реализације, рефундација ће бити ограничена на максималне износе одобрених бесповратних средстава дефинисаних уговором о додели бесповратних средстава.

6. ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ПРИЈАВУ НА ПРОГРАМ

6.1. Обавезна документација

Сваки Подносилац пријаве је у обавези да уз поднету пријаву на Портал Агенције приложи и следећу документацију:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм;
2. Образац 2 – Изјава о испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (*издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу*);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. Копију уверења надлежног органа пореске управе да је Подносилац пријаве измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса, не старије од месец дана од дана подношења Пријаве;
5. Копију важећег сертификата система управљања квалитетом ISO 9001 или стандарда који у себи садржи стандард система управљања квалитетом ISO 9001. У случају да се Подносилац пријаве бави производњом прехранбених производа и производњом пића, доставља копију важећег сертификата система безбедности хране НАССР или сертификат стандарда који у себи садржи систем безбедности хране НАССР (ови сертификати морају бити издати од стране сертификационог тела

акредитованог код АТС или акредитационог тела земље у којој је централа издаваоца сертификата).

6.2. Додатна документација (која није услов за учешће)

1. Уговор о поверљивости информација потписан од стране законског заступника Подносиоца пријаве.

Агенција може од Подносиоца пријаве да затражи да достави копију потребних доказа о испуњености услова, као и да затражи на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа. Агенција такође задржава право да тражи достављање додатних доказа како би утврдила испуњеност услова.

7. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

7.1. Припрема и објављивање јавног позива

У циљу реализације и праћења имплементације Програма, Агенција решењем образује радну групу коју чине запослени у Агенцији (у даљем тексту: Радна група). Јавни позив се објављује на интернет страници Агенције и садржи основне информације о Програму.

7.2. Подношење пријаве

Линк за пријаву се налази у оквиру Јавног позива који је објављен на веб страници Агенције. Подносилац пријаве може приступити линку директно са странице Јавног позива.

По уласку на линк, креира се налог за приступ Порталу Агенције (попуњава се „Захтев за регистрацију“ – уносе се основни подаци: име, презиме, жељено корисничко име, е-маил адреса и потврђује захтев уносом сигурносног кода). Након потврде регистрационог захтева, на унету е-маил адресу стиже е-маил са потврдом прихватања регистрације и креденцијалима за приступ Порталу Агенције.

Користећи примљене креденцијале, Подносилац пријаве приступа Порталу Агенције у оквиру кога попуњава потребне податке и уноси неопходну документацију у оквиру Обрасца 1.

Пријава се може мењати и допуњавати неограничен број пута до момента њеног подношења. Након што су сви потребни подаци унети и документација приложена, Подносилац пријаве валидирањем опције „Поднеси пријаву“ завршава процес пријаве. Пријава се не може поднети уколико у оквиру приложене документације није приложен и Образац 1. Подносилац пријаве овај образац након конвертовања у ПДФ формат потписује електронским потписом и прилаже на одговарајуће место. Пријаве се подносе искључиво електронским путем преко наведеног портала. Једном поднета пријава више се не може мењати, али се може допунити. Подносиоцу пријаве ће у оквиру Обрасца пријаве 1 бити остављена могућност да до истека Јавног позива унесе евентуалне допуне.

По успешном подношењу, Подносилац пријаве добија е-маил са потврдом пријема.

Линк за пријаву је доступан до краја Јавног позива, након чега више није могуће поднети Пријаву.

7.3. Поступак прегледа, оцењивања и рангирања пријава

Радна група врши проверу формалне исправности Пријава, као и података из пратеће документације. Све Пријаве морају бити **благовремене, потпуне и допуштене**.

Оцењивање и рангирање: Благовремене, потпуне и допуштене Пријаве се оцењују и рангирају у складу са Прилогом 1 – Методологија за оцењивање и рангирање. Након спроведеног рангирања, **право на учешће у Програму стиче 15 Пријава са највећим бројем бодова**. У случају додатне расположивости средстава у буџету Агенције, могуће је одобрити учешће и већем броју Пријава, у складу са расположивим буџетом и постигнутим бодовима након рангирања пријава.

Рок за завршетак поступка: Завршетак поступка прегледа, оцењивања и рангирања Пријава мора бити окончан у року од 45 дана од дана затварања Јавног позива. У том року ће бити донети закључци којима се одобрава учешће у Програму, као и решења о одбацивању или одбијању Пријава.

7.4. Поступак дијагностике извозних способности

Дијагностика је процес процене извозних капацитета Учесника, како би се утврдио степен развијености кључних области од стратешког значаја за извоз. Овај процес омогућава идентификацију могућности за унапређење, са циљем јачања извозних способности и бољег позиционирања на међународном тржишту.

Поступак дијагностике извозних способности је детаљно описан у Упутству за дијагностику, које је саставни део овог упутства. Ово упутство осигурава да Учесници имају приступ свим потребним информацијама и корацима у поступку.

7.5. Области за оцењивање

Након окончања поступка прегледа, оцењивања и рангирања пријава, приступа се дијагностици извозних способности. Овај процес обухвата евалуацију извозних способности Учесника у следећим областима:

1. Стратегија, визија и организациона структура;
2. Укључивање заинтересованих страна;
3. Стварање одрживе вредности и извоза;
4. Подстицај учинка и трансформација;
5. Управљање маркетинг миксом.

7.6. Поступак дијагностике извозних способности

Поступак дијагностике извозних способности започиње пријемом закључка којим се одобрава учешће у Програму, након чега следи попуњавање обрасца „Процена пословања – Дијагностика“ на Порталу Агенције и достављање потребне документације. Чланови Радне групе затим спроводе преглед и почетну анализу.

Током састанка дијагностике, Учесник представља своје извозне способности и детаљно образлаже пријављене мере интервенција. Радна група, у сарадњи са Учесником, разматра све релевантне области и решава евентуалне нејасноће како би обезбедила прецизну и свеобухватну процену свих аспеката пословања.

По завршетку састанка, Радна група врши оцену и припрема Извештаја о дијагностици. Извештај укључује резултате и бодове по областима, као и предлог одговарајућег решења заснованог на постигнутом резултату.

Да би стекао право на одобрење мера интервенција и доделу бесповратних средстава, Учесник је у обавези да оствари **најмање 250 бодова** у оквиру поступка дијагностике извозних способности.

7.7. Решење о одобравању мера интервенција

Решење о одобравању мера интервенција дефинише одобрене мере и максималне износе и проценте бесповратних средстава који се могу доделити за реализацију одобрених активности. Прецизан износ државне помоћи утврђује се уговором о додели бесповратних средстава, који се закључује са Агенцијом и заснива на оправданим трошковима, достављеним понудама и актуелним тржишним ценама.

7.8. План унапређења

План унапређења попуњава се након пријема решења о одобравању мера интервенција и доставља се преко Портала Агенције у року од 30 дана. План мора бити у складу са одобреним мерама и укључивати све активности, трошкове, као и податке о добављачима или пружаоцима услуга (уз овај план треба приложити, рачуне, предрачунае, изводе, понуде и сл., при чему је важно да сва документација садржи датум издавања и новчани износ).

Уколико је Учеснику одобрена мера интервенције која подразумева ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта), обавезан је да уз План унапређења достави следеће:

- понуду са детаљном спецификацијом послова и планом рада, која поред осталог, треба да садржи цену и број консултантских сати/дана потребних за реализацију услуге.

Агенција задржава право да, у случају да предложени консултант не испуњава смернице из тачке 5.2. Упутства, затражи нову понуду пружаоца консултантских услуга који располаже неопходним квалификацијама. Уколико не буде достављена одговарајућа понуда, Агенција задржава право да не одобри ову активност.

Уколико је Учеснику одобрена мера интервенције под бројем „6. Унапређење производних способности“ и определи се да активност „6.1. Анализа производних капацитета“ спроведе унутар организације, дужан је да уз План унапређења, поред осталог достави и комплетну анализу. Ова анализа мора да садржи минимум следеће елементе: извештај о анализи тренутног стања производних капацитета (који садржи опис постојеће производне опреме, њену искоришћеност (нпр. проценат искоришћености капацитета у односу на максимални капацитет), као и идентификована ограничења или недостатке у процесу производње)), извештај о процени потреба за новим капацитетима (анализа тренутних и будућих потреба у односу на захтеве циљаног тржишта, укључујући пројекције будућег раста, повећања тражње или освајања нових тржишта, и оправданост набавке нове опреме).

У случају да Учесник планира ангажовање екстерног пружаоца услуга (консултанта), уз План унапређења је, поред осталог, потребно доставити и понуду овог пружаоца услуге, као и сву релевантну документацију у вези са ангажовањем консултанта.

Ако План унапређења не буде у складу са решењем о одобравању мере интервенција или Упутством, Агенција ће упутити обавештење са упутством за исправку и одредити нови рок, који не може бити краћи од 8 дана, ни дужи од 30 дана.

У случају значајног одступања трошкова од тржишних цена, Агенција ће захтевати корекцију. Уколико Учесник не исправи овај план у утврђеном року, Агенција задржава право да не одобри бесповратна средства.

План унапређења одобрава се закључењем уговора о додели бесповратних средстава.

Након закључења Уговора, Корисник има право да, уколико за тим постоје оправдани разлози (нпр. непредвиђене промене на тржишту, законске или регулаторне измене, природне катастрофе, непредвиђени финансијски проблеми), поднесе писану молбу за одустајање од одређених мера интервенције из Уговора или активности из Плана унапређења, уз јасно и прецизно образложење. Након разматрања, може се одобрити измена Плана унапређења, уколико је предложена измена у складу са Упутством. У том случају, Корисник ће доставити нови План унапређења, који ће бити одобрен под истим условима као и претходни.

Додавање нових мера интервенције или активности које нису предвиђене првобитним Планом унапређења није допуштено.

7.9. Закључење уговора о додели бесповратних средстава

Уговором о додели бесповратних средстава уређују се међусобна права и обавезе, износ одобрених бесповратних средстава, начин и рок извршавања обавеза, извештавање о реализованим активностима, као и реализација осталих активности предвиђених Програмом.

Корисници су уз овај уговор у обавези да доставе и средство финансијског обезбеђења за повраћај средстава и то: једну потписану и оверену бланко меницу заједно са потписаним меничним овлашћењем.

Рок за реализацију одобрених мера интервенција износи 18 месеци од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава.

7.10. Поступак верификације Плана унапређења и реализација поступка исплате

Утврђивање реализације активности из Плана унапређења, а пре исплате одобрених бесповратних средстава, спроводиће Радна група кроз поступак верификације у складу са Упутством за спровођење поступка верификације које чини саставни део овог Упутства. Поступак верификације Плана унапређења се сматра окончаним након усвајања Извештаја о верификацији.

Исплата бесповратних средстава се врши по поднетом захтеву за исплату одобрених бесповратних средстава који се попуњава на обрасцу одређеним од стране Агенције, а у складу са одредбама Упутства за спровођење поступка верификације.

8. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

8.1. Контрола извршења уговорних обавеза и спровођења Плана унапређења

Сва права и обавезе по питању контроле извршења уговорних обавеза се уређују уговором о додели бесповратних средстава. Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину неће отуђити најмање 3 године, рачунајући од дана реализације активности из Плана унапређења, односно када су им верификоване завршене активности и исплаћена одобрена средства.

Агенција задржава право да, уколико је потребно, затражи додатну документацију у сврху потврђивања реализације активности и до 3 године након њихове реализације.

8.2. Извештавање

Након завршетка активности Корисник има обавезу да кроз годишње извештаје **редовно извештава** Агенцију о токовима својих активности и резултатима пословања.

Корисник подноси годишње извештаје електронски на обрасцима који пропише Агенција. Корисник извештава Агенцију о:

- Броју нових производа које извози на инострана тржишта;
- Броју нових тржишта на које пласира своје производе;
- Новим дистрибутивним каналима;
- Повећању продаје производа;
- Броју уговора које је склопио са иностраним купцима;
- Расту извоза;
- Расту пословних прихода;
- Промени броја запослених у извештајном периоду.

По потреби Агенција може захтевати од Корисника и достављање извештаја ван редовног, годишњег извештавања.

8.3. Промотивне активност

Корисници ће настојати да у току реализације уговорних обавеза активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма.

Корисник ће настојати и да активно партиципира на промотивним активностима и пословним сусретима организованим од стране Агенције и да доставља податке неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете.

8.4. Одустанак

Уколико Подносилац пријаве одлучи да одустане од даљег учешћа у Програму пре закључења уговора о додели бесповратних средстава, дужан је да о томе обавести Агенцију писаним путем. У случају одустанка након закључења уговора о додели бесповратних средстава, права и обавезе ће бити регулисана одредбама наведеног уговора.

9. ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО УПУТСТВА

Саставни део овог упутства, чине и следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм;

2. Образац 2 – Изјава о испуњености и прихватању услова за учешће у Програму (издата под пуном материјалном и кривичном одговорношћу);
3. Образац 3/Образац 3а – Изјава да Подносилац пријаве и његови законски заступници нису осуђивани за привредне преступе и кривична дела против привреде;
4. Образац 4 – Процена пословања – Дијагностика;
5. Образац 5 – План унапређења;
6. Образац 6 – Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава;
7. Прилог 1 – Методологија за оцењивање и рангирање;
8. Нацрт уговора о додели бесповратних средстава;
9. Нацрт уговора о поверљивости информација;
10. Упутство за дијагностику извозних способности;
11. Упутство за верификацију одобрених мера интервенција.

У Београду, 21.11.2024. године
Број: IZ-1-01-020-4/2024

в.д. директора

Радош Газдић

